This document was translated from English by machine and may contain mistakes. The English original is at https://www.novaracg.com/2026/07/12/the-deaf-community-needs-to-ask-harder-questions-about-ai-avatars/.

Deaf Topluluğunun Yapay Zeka Avatarları Hakkında Daha Zor Sorular Sorması Gerekiyor

Heather Grizzle · July 12, 2026

Very different technologies are sold as AI signing avatars. Who can judge their quality, and the questions the Deaf community should ask.

İçindekiler

1. Kaliteyi gerçekten kim değerlendirebilir
2. Tartışmalı olmaması gereken sorular
3. Destek aracı, yerine geçen bir şey değil

İşaret dili yapay zekâsı konuşması beni giderek rahatsız etmeye başladı; bunun nedeni teknolojinin gelişmeyi durdurması gerektiğini düşünmem değil.

Beni endişelendiren şey, insanların yapay zekâ işaret dili avatarlarını erişilebilirliğin geleceği olarak sunmak için ne kadar aceleci davrandığı; bu arada bu sistemlerin aslında ne olduğu, nasıl çalıştığı ve sınırlılıklarının nerede başladığı hakkında dürüst konuşmalardan kaçınılıyor olması.

Şu anda birbirinden çok farklı teknolojiler aynı etiketler altında bir araya getiriliyor. İnternette bir tanıtım videosu izleyen sıradan işiten biri için hepsi aynı görünüyor. Ekranda bir işaret dili avatarı beliriyor, hareketler akıcı görünüyor, görüntüleme kaliteli görünüyor ve birdenbire insanlar sanki tam işlevsel bir yapay zekâ çevirisinin ortaya çıktığını izliyormuş gibi konuşmaya başlıyor.

Ama bu gösterimlerin arkasındaki gerçeklik çoğu zaman çok daha karmaşık.

Bazı sistemler perde arkasında büyük ölçüde insanlara bağımlı. Bazıları senaryolu içeriğe dayanıyor. Bazıları hareket yakalama yoluyla kaydedilip bir avatara aktarılan

performanslar. Bazıları hâlâ sıkı kontrol altındaki ortamlarda işletilen deneysel teknolojiler. Diğerleri ise dinamik olarak işaret üretmeye çalışıyor ve hâlâ tutarlılık, bağlamsal anlama ve iletişim güvenilirliği konusunda zorlanıyor.

Bu ayrımlar önemli.

Kaliteyi gerçekten kim değerlendirebilir

Sorun şu ki, çoğu işiten paydaş işaretli iletişimin kalitesini bağımsız olarak değerlendiremez. Bir hastane yöneticisi, devlet yetkilisi, okul bölgesi, yatırımcı ya da satın alma görevlisi, kaliteli bir tanıtım videosu izleyebilir ve avatar ikna edici göründüğü için iletişimin doğru olduğunu varsayabilir.

Bu sırada, Sağır izleyiciler, işiten karar vericilerin kendi başlarına göremedikleri dil bilgisi, temposu, bağlam, yüz ifadesi veya anlamla ilgili sorunları hemen fark edebilir.

Bu durum tehlikeli bir dengesizlik yaratıyor.

Erişilebilirlik teknolojileri artık iletişim başarısızlıklarının ciddi sonuçlar doğurduğu ortamlara giriyor. Sağlık hizmetleri, eğitim, ulaşım, acil durum iletişimi, ruh sağlığı hizmetleri, hukuki ortamlar ve kamu hizmetlerinin tümü doğru ve anlamlı iletişim erişimine bağlıdır. Kurumlar, görsel olarak etkileyici yapay zekâ sistemlerinin otomatik olarak nitelikli insan iletişim desteğine eşdeğer olduğuna inanmaya başlarsa, sonuçlarını ilk önce üstlenecek olanlar bu teknolojiyi tanıtan şirketler olmayacak.

Bunlar Sağır insanlar olacak.

Tartışmalı olmaması gereken sorular

Beni en çok rahatsız eden şey, makul sorular sormanın “yeniliğe karşı olmak” gibi algılanmadan ne kadar zorlaşmış olması.

Şu türden sorular:

- ☐ Bu sistem nasıl doğrulandı?
- ☐ Testlere kimler katıldı?

Kurumlar, görsel olarak etkileyici yapay zekâ sistemlerinin otomatik olarak nitelikli insan iletişim desteğine eşdeğer olduğuna inanmaya

☐ Anadili işaret dili olan kişiler tarafından değerlendirildi mi?

☐ Senaryolu tanıtımlar yerine gerçek sohbetlerde nasıl performans gösteriyor?

☐ Başarısızlık koşulları nelerdir?

☐ Acil durumlarda ne oluyor?

☐ DeafBlind kullanıcıları nasıl destekliyor?

☐ İnsan gözetimi hâlâ nerede var?

başlarsa, sonuçlarını ilk önce üstlenecek olanlar bu teknolojiyi tanıtan şirketler olmayacak.

Bunlar düşmanca sorular değil.

Bunlar, sistemler gerçek dünyadaki erişilebilirlik ortamlarına yerleştirilmeden önce sorulması gereken türden sorular.

Destek aracı, yerine geçen bir şey değil

Yapay zekânın erişilebilirlikte hiçbir yeri olmadığını iddia etmiyorum. Teknolojinin iletişim iş akışlarına, altyazı desteğine, koordinasyona ve belirli düşük riskli ortamlara kesinlikle yardımcı olabileceğini düşünüyorum. Ama teknolojiyi destek aracı olarak kullanmak ile tamamlanmamış sistemleri anlamlı iletişim erişiminin yerine geçecek şeyler olarak ele almak arasında büyük bir fark var.

Sağır toplum, iletişim erişiminin bir kolaylık değil bir hak olduğu fikri için on yıllardır mücadele etti. Bu, yeni bir teknoloji trendi ortaya çıktı diye birdenbire ortadan kalkmamalı.

Şeffaflıktan yoksun yenilik, pazarlamaya dönüşür.

Hesap verebilirlikten yoksun yenilik, riske dönüşür.

Ve sınırlılıklar hakkında dürüst bir tartışma içermeyen yenilik, çok hızlı bir şekilde engelli insanların başarısızlığa katlanmasının beklendiği, herkesin ise uzaktan ilerlemeyi kutladığı bir başka duruma dönüşebilir.

TİPS

Know something about a sign language AI system that the public should know? Send it to tips@novaracg.com. Every tip is read by me and kept confidential. If you work in the UK, writing to us is not by itself a protected disclosure under the Public Interest Disclosure Act 1998, so before you share employer information, check your options with Protect (protect-advice.org.uk), the free whistleblowing advice line.

SUPPORT NCG

NCG does this work without vendor money, so our findings stay ours. If it has been useful to you, you can support NCG's independent work here. NCG is a for-profit company, not a charity. Contributions are not tax-deductible and buy no service or influence.

Nasıl alıntılanır

Grizzle, H. M. (2026, July 12). Deaf Topluluğunun Yapay Zeka Avatarları Hakkında Daha Zor Sorular Sorması Gerekiyor. Novara Consulting Group. https://doi.org/10.5281/zenodo.23003373